การเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญากับการจัดประสบการณ์ตามปกติ

The comparison of problem solving thinking skills of early childhood between psycho-intellectual experiences and conventional experiences.

อมรรัตน์ บุตรน้ำเพชร[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญา 2) เปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ตามปกติ และ 3) เปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญากับการจัดประสบการณ์ตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชายหญิงอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านท่าเรือมิตรภาพที่ 30 ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย(Simple random sampling) โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่มหลังจากนั้นจึงจับคู่(Matching) นักเรียนโดยใช้คะแนนการคิดแก้ปัญหาเข้าสู่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองจะได้รับประสบการณ์แบบจิตปัญญา กลุ่มควบคุมจะได้รับประสบการณ์แบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญา แผนการจัดประสบการณ์ตามปกติ และแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหา ใช้การทดลองเป็นแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า

1.การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบตามปกติสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาสูงกว่าการจัดประสบการณ์ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การคิดแก้ปัญหา การจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาของเด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of this experimental research were to 1) compare the problem solving skills of early childhood before and after participating in psycho-intellectual experiences, 2) compare the problem solving skills of early childhood before and after through conventional experiences, and 3) compare the problem solving skills of early childhood through contemplative experiences and conventional experiences. 40 early childhood 2 students studying in the second

[1] ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

semester of academic year 2010 at Tharua Mittrapab 30 School, under the supervision of Nakhon Si Thammarat Provincial Administration Organization, were the research samples. They were selected by using simple random sampling method. They were divided into an experimental group and a control group by matching . The research instruments used in this study were psycho-intellectual experiences plans, conventional experiences lesson plans and a problem solving thinking skills test. Randomized control group pretest-posttest design was used to conduct the research. The statistics used for analyzing the research data were mean, standard deviation and t-test was employed for testing hypotheses. The results were as follows :

1. The problem solving skills of early childhood after participating in psycho-intellectual experiences, was higher than before the experiment at the significant level of .05

2. The problem solving skills of early childhood after participating in conventional experiences, was higher than before the experiment at the significant level of .05

3. The problem solving skills of early childhood after participating psycho-intellectual experiences, was higher than those par through the conventional experiences, at the significant level of .05

Keywords: psycho-intellectual experiences, problem solving thinking skills of early childhood

ความเป็นมาของปัญหา

การจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับปรับปรุงแก้ไข 2545) นอกจากนี้มาตรา 24 ระบุว่า การจัดการเรียนรู้จะต้องให้เนื้อหาสาระและกิจกรรมมีความสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ลงมือปฏิบัติจริง คิดเป็น ทำเป็น เพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิดและการเผชิญสถานการณ์เพื่อแก้ไขปัญหาที่จะให้เด็กไทยได้รับการพัฒนาไปสู่ การเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข การคิดแก้ปัญหาเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการคิดทั้งมวล เนื่องจากการคิดแก้ปัญหาเป็นสิ่งที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกคนที่ต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหากับสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ผู้ที่มีทักษะในการแก้ปัญหาจะสามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเข้มแข็งเป็นผลดีต่อตนเองและผู้อื่น เนื่องจากเหตุการณ์ตามหน้าหนังสือพิมพ์หรืองานวิจัยที่สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนไทยจำนวนมากขาดทักษะการแก้ปัญหาชีวิต อาทิ เด็กวัยรุ่นผิดหวังในความรักหาทางออกโดยการยิงตัวตายหรือกระโดดตึกตาย เด็กมัธยมปลายฆ่าตัวตายเพราะไม่ได้เรียนในคณะที่คาดหวังไว้ และจากการสำรวจตามโครงการ Child Watch โดยสถาบันรามจิตติ ได้สรุปสภาวการณ์เด็กไทยในช่วงปี 2548-2549 ด้านภาวะสุขภาพจิตของเด็กไทย พบว่าเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี พยายามฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นจาก 30 เป็น 40 คนต่อแสนคน หรือคิดเป็นจำนวนเยาวชนที่พยายามฆ่าตัวตายปีละ 7,800 คน หรือเฉลี่ยวันละ 21 คน และที่ฆ่าตัวตายสำเร็จปีละ 800 คนหรือเฉลี่ย วันละ 2 คน ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้อธิบายสาเหตุ

การฆ่าตัวตายว่า เกิดจากอาการซึมเศร้าซึ่งมาจากความวิตกกังวลและไม่สามารถจัดการกับปัญหาตนเองได้ (เรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติระบุว่า นักเรียนไทยมีศักยภาพในด้านทักษะการคิดต่ำและพบว่าเด็กไทยคิดไม่เป็นจึงส่งผลให้แก้ปัญหาไม่ได้ (ขจรศักดิ์ สีเสน, 2544; อ้างถึงใน มาลี กาละศรี, 2548) ในระบบการศึกษาของบ้านเรากระบวนการที่จะฝึกให้เด็กคิดค้นวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาในภาวการณ์ต่างๆ ยังมีไม่มากพอและยังไม่เข้มแข็ง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2545) การคิดแก้ปัญหานี้จึงเป็นทักษะทางสติปัญญาอย่างหนึ่งที่ต้องมีการพัฒนา ส่งเสริมให้มีขึ้นตั้งแต่เด็กเริ่มเรียนรู้หรือมีการพัฒนาสติปัญญาตามวัยที่พีอาเจต์ (อ้างถึงใน อรชา วราวิทย์, 2536) กล่าวว่า คนเรามีความพร้อมที่จะปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้เด็กเกิดความคิดในด้านต่าง ๆ เป็นรูปธรรมและมีพัฒนาการต่อไปเรื่อย ๆ จนสามารถคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้

ในระดับปฐมวัยการเรียนการสอนส่วนใหญ่มุ่งพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านวิชาการโดยเฉพาะทักษะทางภาษาและคณิตศาสตร์เพื่อให้เด็กสอบแข่งขันเข้าเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนั้นการจัด การเรียนการสอนจึงเร่งการอ่านออกเขียนได้ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ โดยไม่สนใจพัฒนาการด้านอื่นและไม่คำนึงถึงความพร้อมของเด็กถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาคือความเครียดและเด็กปฐมวัยขาด การพัฒนาด้านทักษะการคิดจินตนาการ ขาดการพัฒนาด้านจิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ของโรงเรียนนำร่องทั้ง 5 ภูมิภาค ปรากฏว่า มาตรฐานที่อยู่ในระดับควรปรับปรุงคือมาตรฐานที่ผู้เรียนต้องมีความสามารถการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและคิดสร้างสรรค์ เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานด้านอื่น ๆ และโรงเรียนบ้านท่าเรือมิตรภาพที่ 30 มีผลการประเมินในมาตรฐานที่ 4 อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 42.42 และสอดคล้องกับนักวิชาการและนักจิตวิทยาในประเทศสหรัฐอเมริกาหลายท่านออกมาแสดงความคิดเห็นว่าการเร่งพัฒนาทักษะวิชาการเด็กปฐมวัยเร็วเกินไป เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กวัยนี้ จากสภาพและข้อค้นพบดังกล่าวในประเทศไทยจึงได้มีการขึ้นฐานพัฒนาด้านการคิดตั้งแต่วัยเด็กดังที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาตรฐานที่ 10 และมาตรฐานการประเมินคุณภาพผู้เรียนการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 4 เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยที่สามารถส่งเสริมการคิดกับเด็กเพื่อให้เด็กกลายเป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ในอนาคต

สำหรับแนวทางในการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาสามารถทำได้หลายวิธีเช่นด้วยการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากที่เป็นการถ่ายทอดความรู้จากครูแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรเป็นการเรียนรู้ของเด็กด้วยวิธีการที่หลากหลายและเกิดขึ้นได้ทุกเวลา เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้เด็กลงมือกระทำและเรียนรู้ตามความคิดโดยมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่นในการทำกิจกรรม ครูต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเปลี่ยนจากการจัดการเรียนรู้แบบยึดครูเป็นสำคัญไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เน้นให้เด็กคิดและฝึกปฏิบัติ และการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญา เป็นวิธีสอนที่กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543) พัฒนาขึ้นโดยใช้หลักทฤษฎีการเรียนรู้ของพีอาเจต์ ในการพัฒนากิจกรรมการสอนและใช้หลักทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการค้นพบของบรูเนอร์ ในส่วนของกลวิธีการสอนมุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ตามมโนทัศน์ที่ครูจัดเป็นหน่วยการสอน จุดประสงค์สำหรับการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัยเน้น 3 ประการคือเพื่อส่งเสริมพัฒนาการส่งเสริมพัฒนาการจิตนิยม และส่งเสริม พุทธิปัญญา จึงเน้น

ถึงจิตใจของผู้เรียนอย่างมีความสุขควบคู่ไปกับการพัฒนาปัญญา ดังนั้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนแบบจิตปัญญา มุ่งคุณสมบัติสำคัญของกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญา 5 ประการคือA B C D P ดังนี้คือ A มาจาก Active learning การแสดงออกระหว่างเรียน เพื่อการแสดงผลงานและการมีส่วนร่วมกับกลุ่ม ได้ปฏิบัติ ได้คิดB มาจาก Behaving well การแสดงออกระหว่างเรียน เพื่อการแสดงผลงานและการมีส่วนร่ วมกับกลุ่ม ได้แสดงออกรายบุคคล ได้แสดงออกกับกลุ่มC มาจากCooperative learning การเรียนรู้แบบร่วมมือที่เกิดจากการเรียนในกลุ่มย่อยที่กำหนดในกิจกรรม ได้เรียนกับเพื่อน ได้รู้กับเพื่อนD มาจาก Discovery learning การเรียนรู้จากการค้นพบจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน ได้ค้น ได้พบความรู้มาจาก Progress ความก้าวหน้าในการเรียน สังเกตได้โดยครู และผู้เรียนเองว่าได้เพิ่มหรือพัฒนา ดังนั้นการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาจึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่อย่างมีความสุขเกิดองค์ความรู้จากกิจกรรม และสื่อที่ครูออกแบบมาประกอบหาคำตอบอย่างมีความหมาย สามารถสร้างนิสัยความต้องการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถคิดค้นพัฒนาตน และสิ่งที่ตนรับผิดชอบอย่างมีคุณภาพได้ การเรียนการสอนที่บรรลุเป้าหมายนี้ได้ต้องเป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนจำเนื้อหาได้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยการปฏิบัติการทางความคิด ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองและรู้ถึงความก้าวหน้าของตนจากกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนผ่อนคลายขณะเรียน จึงเกิดคำพูดที่ว่า"จิตดี ปัญญาเกิด"

จากสภาพปัญหาด้านการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนระดับปฐมวัยและแนวคิดในการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์หรือไม่ และการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาสูงกว่าการจัดประสบการณ์ตามปกติหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยได้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีการคิดแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกการจัดประสบการณ์ที่ช่วยพัฒนาการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญา
2. เพื่อเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ตามปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญากับการจัดประสบการณ์ตามปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน4 โรงเรียน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด160 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้คือ นักเรียนชายหญิงอายุระหว่าง5-6 ปี ที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านท่าเรือมิตรภาพที่30 ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน1 ห้องเรียน จำนวน40 คน ได้มา

โดยการสุ่มอย่างง่าย(Simple random sampling) โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่มหลังจากนั้นจึงจับคู่ (matching) นักเรียนโดยใช้คะแนนการคิดแก้ปัญหาเข้าสู่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญา กลุ่มควบคุมเป็นการจัดประสบการณ์แบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาและแผนการจัดประสบการณ์ตามปกติ จำนวน 8 สัปดาห์ เป็นกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว และเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่ใช้ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. แบบทดสอบการคิดแก้ปัญหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นก่อนการทดลอง ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) ครั้งละ 1 คน เวลา 09.00-10.00 น. ทั้งสองกลุ่มในการดำเนินการทดสอบให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ควบคุมห้องเรียน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบทั้งสองกลุ่มเป็นรายบุคคลจนกว่าจะครบ ครั้งละ 5 ข้อ

2 ขั้นดำเนินการทดลองผู้วิจัยทำการทดลองโดยใช้แผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้น 2 ชุด คือแผนการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาซึ่งมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ดังนี้คือขั้นนำ ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย ลงมือกระทำด้วยความคิด การแสดงออกของเด็กในการทำกิจกรรมขณะเรียนรู้ เรียนแบบร่วมมือจากการทำกิจกรรมกลุ่ม C การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ D เน้นความก้าวหน้าจากการเรียนของตนเอง และขั้นสรุป ส่วนแผนการจัดประสบการณ์ตามปกติ มีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ดังนี้คือขั้นนำ ขั้นสอน ตามแผนการจัดประสบการณ์ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขั้นสรุป โดยใช้สาระ ธรรมชาติรอบตัว และเรื่อง สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก โดยใช้สอนกลุ่มละ 24 ครั้ง และในการทดลองได้จัดการเรียนการสอนเป็นภาคเช้าเวลา 09.00-09.45 น.และเวลา 10.00-10.45 น.

3. ขั้นหลังการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหาโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับที่ให้นักเรียนทำก่อนการทดลอง และเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง เวลา 09.00-10.00 น. ทั้งสองกลุ่มในการดำเนินการทดสอบให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ควบคุมห้องเรียน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบทั้งสองกลุ่มเป็นรายบุคคลจนกว่าจะครบ ครั้งละ 5 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1.สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of item objectivecongruence)หรือ IOC

1.2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (มลิวัลย์ สมศักดิ์,2550)

2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science)

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test for Dependent sample และสถิติ t-test for Independent sample ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปSPSS (Statistical Package for Social Science)

ผลการวิจัย

1. การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการ

จัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาโดยภาพรวม ($\overline{X}$ = 28.85, S.D.= .99) สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ ($\overline{X}$ = 17.60 , S.D. = 1.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นทุกด้าน

2. การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบตามปกติโดยภาพรวม ($\overline{X}$ = 24.90, S.D. = 2.20) สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ ($\overline{X}$ = 17.05 , S.D. = 1.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นทุกด้าน

3. การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาโดยภาพรวม ($\overline{X}$ = 28.85 , S.D.= .99) สูงกว่าการจัดประสบการณ์ตามปกติ ($\overline{X}$ = 24.90 , S.D. = 2.20)เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยทุกด้าน

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่าการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะการจัดครั้งนี้ผู้วิจัยจัดกิจกรรมต่างๆ มีที่ฝึกให้เด็กรู้จักการคิดแก้ปัญหาของตัวเอง ปัญหาของตัวเองที่ต้องพึ่งผู้อื่นและปัญหาของตัวเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นซึ่งการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญามีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายแตกต่างกันไป หลายกิจกรรมสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ผ่านจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับจำแรง นกเอี้ยง(2549) ที่ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญามีความ สามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังได้รับการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเด็กปฐมวัยร้อยละ 70 ของเด็กทั้งหมด มีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยแยกออกเป็นประเด็น ดังนี้

1. พฤติกรรมของผู้เรียน ผลของการสอนทำให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติการคิดด้วยการเรียนแบบร่วมมือกับกลุ่มเกิดการค้นพบข้อความรู้และน้อมนำตนเองให้ก้าวหน้าด้วยการเรียนรู้จากกิจกรรมที่ครูจัดให้ตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญา ซึ่งลักษณะของกิจกรรมการสอนจะมีคุณสมบัติ 5 ประการคือ

1.1 เป็นกิจกรรมปฏิบัติการคิด(Active learning) ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและคิดหาคำตอบในการทำกิจกรรมจากกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและได้หยิบ จับ สัมผัส ได้คิด ได้เห็น ทำให้ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เช่นเด็กนำชื่อสัตว์น้ำในเพลงทะเลแสนงาม มาแต่งเป็นเพลงใหม่ได้ว่า “โอ้แม่น้ำ ของเรา ฟ้าสีครามสดใส มองเห็นเรือพาย อยู่ในแม่น้ำลำคลอง ดูซิดูหมู่ปลา กุ้ง หอย นานาอยู่ในแม่น้ำลำคลอง”เป็นต้น จะมีผลให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก โดยครูเป็นผู้คอยดูแลและมีส่วนร่วมให้ความเห็นในการสร้างความเข้าใจหรืออภิปรายเมื่อเด็กเกิดข้อคำถามสงสัยหรือหาคำตอบที่ถูกต้องให้กับเด็กได้ ซึ่งวัฒตา แต่พงษ์โสรัถ(2538) มีความเห็นว่า การเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเองจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ เกิดความมั่นใจที่จะคิด พูด สอดคล้องกับเยาวพา เดชะคุปต์ ประสบการณ์การเรียนรู้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสิ่งที่จะเรียนและผู้เรียนได้มีโอกาส คิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งประสบการณ์สำหรับเด็กเกิดขึ้นได้ต้องใช้ความคิดและการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆทดลองและค้นพบด้วยตนเอง และเชื่อในการให้อิสระเด็ก ได้สำรวจเล่นในสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยกิจกรรมที่จะนำไปสู่ความสนใจของเด็กและชวนคิดถึงการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อเด็กลงมือค้นคว้า กระทำด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและสนับสนุน

คอยช่วยเหลือในขณะที่เด็กทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับ ฉันทนา ภาคบงกช(2528) ครูจำเป็นต้องส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกคิดอยู่เสมอ จะทำให้เด็กแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการให้เด็กคิดและลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง จะสร้างให้เด็กมีการคิดแก้ปัญหา ส่วนการจัดประสบการณ์ตามปกติได้ยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช2546 เป็นแกนและจัดประสบการณ์ได้สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ โดยการจัดประสบการณ์ดังกล่าว ทำให้เด็กได้มีส่วนร่วมกันในการทำกิจกรรมที่หลากหลาย สามารถแก้ปัญหา เกิดการเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้น และทำให้การคิดแก้ปัญหาได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้นและจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กโดยผ่านการจัดประสบการณ์ตามปกตินั้น เด็กคิดแก้ปัญหาได้เพิ่มขึ้น โดยการสังเกตการทำกิจกรรมหลังจากที่มีการกระตุ้นด้วยคำถามและผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้เด็กสามารถแก้ ปัญหาทั้งของตนเอง ปัญหาที่ต้องพึ่งผู้อื่นและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้ทั้งการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาและการจัดประสบการณ์ตามปกติ ทำให้เด็กมีการปฏิบัติการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น

1.2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออก ที่ดี (Behaving well) ในการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในการคิด การพูดและกระทำกิจกรรมจากการเรียนรู้ โดยใช้คำถามเพื่อให้แลกเปลี่ยนความคิดด้วยการสนทนา ซึ่งจะทำให้เด็กได้ฝึกการแสดงออกในบางกิจกรรม เช่นให้เด็กออกมานำเสนอ โดยครูเป็นผู้รับฟังและสะท้อนความคิดเห็น การให้เด็กออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนร่วมกับเพื่อน ครูจะเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กได้พูด สนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สอบถามข้อสงสัย ซึ่งสอดคล้องกับฉันทนา ภาคบงกช(2528) ที่เสนอว่าการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความพอใจ จะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออกและมีความเชื่อมั่นในการแสดงแต่การจัดประสบการณ์ตามปกติ และกรมวิชาการ(2540) กล่าวว่า การสนทนาอภิปราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูดการฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสื่อใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ และการจัดประสบการณ์ตามปกติในบางกิจกรรมก็มีกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกในการพูดการนำเสนอผลงานในบางแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นต้องคำนึงถึงความสามารถ ความเหมาะสมและความสนใจของเด็ก กิจกรรมที่จัดจะต้องมีความสอดคล้องกับพัฒนาการทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จะเรียนและเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนที่จะสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติจริง การคิดค้น และการแสดงออกผ่านกิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติ เป็นการให้เด็กเล่นสมมติตนเองเป็นตัวละครต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทานหรือเรื่องราวต่างๆโดยใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติเพื่อเร้าความสนใจและก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะรูปคนและสัตว์รูปแบบต่างๆ เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ของจริงชนิดต่าง ๆ หรือการร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออกเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ เกมที่นำมาเล่นไม่ควรเน้นการแข่งขัน กิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้เด็กสามารถแสดงออกทางความคิดที่ดีเช่นกัน จึงทำให้การจัดประสบการณ์ของสองรูปแบบเด็กปฐมวันจึงทำให้มีการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น

1.3 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องเรียนแบบร่วมมือ (Cooperation learning) ความร่วมมือในการเรียนการสอนโดยผู้เรียนจัดกลุ่มเป็นกลุ่มเล็กๆ4-5 คน การเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยสมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกำลังใจให้การดูแลกลุ่มสมาชิกของตนเองและมีปฏิสัมพันธ์ในเชิง

บวกและไว้วางใจซึ่งสอดคล้องกับบรูเนอร์(Bruner) 1971 กระบวนการคิดการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ในช่วงแรกของการจัดกิจกรรมเด็กจะทำงานกลุ่มไม่เป็น ไม่ร่วมมือกันทำงานเพราะบางกลุ่มต่างคนต่างทำและมีบางคนเล่นกันไม่ร่วมมือกันในการทำงานทำให้งานเสร็จช้าและไม่ดีเท่าที่ควรแต่เมื่อเด็กได้เรียนรู้และได้รับการกระตุ้นจากการใช้คำถามของครูผ่านกิจกรรมให้เด็กแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เด็กสามารถที่จะทำงานเป็นกลุ่มได้ดีขึ้นเรื่อยตามลำดับและทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด และผลงานที่ออกมาล้วนเป็นความคิดที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละกลุ่ม และที่สำคัญเมื่อเกิดปัญหาขึ้นในกลุ่มเช่นบัตรภาพที่ครูแจกให้ได้ไม่ครบตามจำนวนของสมาชิกในกลุ่มเด็กสามารถแก้ปัญหาได้โดยการวาดขึ้นใหม่หรือในระหว่างที่แบ่งกลุ่มกันมีเพื่อนที่ยังไม่มีกลุ่ม เด็กก็แก้ปัญหาโดยการให้เพื่อนเข้ามาอยู่ในกลุ่มด้วย ความเต็มใจ ดังนั้นจากการสังเกตการณ์ร่วมกันระดมความคิดของเด็กพบว่าเด็กได้มีโอกาสนำเสนอแนวคิดการเป็นผู้นำผู้ตาม เด็กได้สร้างกรอบความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาให้เด็กได้เป็นอย่างดี ส่วนการจัดประสบการณ์ตามปกตินั้นจะการทำงาน การอยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ฟัง พูด สังเกต คิด และปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ เพิ่มพูนทักษะต่าง ๆ ผ่านขั้นตอนการจัดกิจกรรม3ขั้นคือขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป ด้วยวิธีการที่หลากหลายดังนี้ การสนทนา อภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การทดลองปฏิบัติการ การศึกษานอกสถานที่ การเล่นบทบาทสมมติ การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง ดังนั้นการจัดประสบการณ์ทั้ง2 รูปแบบ จึงทำให้เด็กปฐมวัยมีการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้นหลังจากผ่านการจัดกิจกรรม

1.4 ผู้เรียนเรียนรู้จากการค้นพบ (Discovery learning) การเรียนสิ่งใดก็ตามที่ผู้เรียนได้เพียงแค่คิดจินตนาการโดยไม่ได้สัมผัส ยากที่ผู้เรียนจะเข้าใจหรือเรียนรู้ได้ ถ้าหากต้องการให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้น ได้ความรู้อย่างแท้จริงแล้วต้องให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงซึ่งเรียกว่าการเรียนรู้ด้วยการค้นพบ ซึ่งสอดคล้องกับที่เยาวนาถ เหลาบรรจง (2545) ประสบการณ์สำหรับเด็กเกิดขึ้นได้ต้องใช้ความคิดและการลงมือปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆ ทดลองและค้นพบด้วยตนเอง เช่น การให้ผู้เรียนชิมรสชาติของผลไม้เพื่อหาข้อมูลว่าผลไม้ชนิดไหน หวาน เปรี้ยว ฝาด เมื่อเด็กได้ชิมแล้ว ปรากฏว่าเด็กสามารถบอกได้ว่า กล้วยสุกมีรสชาติหวาน กล้วยดิบมีรสชาติฝาด มะม่วงมีรสชาติเปรี้ยว หรือบอกได้ว่าอาหารแต่ละชนิดมีรสชาติแตกต่างกัน เช่นอาหารที่ใส่เครื่องแกงก็จะเผ็ดเพราะใส่พริก ขนมหวานจะมีรสชาติหวานเพราะใส่น้ำตาล ต้มส้มออกรสชาติเปรี้ยวเพราะใส่มะนาว และสามารถบอกความต้องการของตนเองได้ว่าตนเองชอบรสชาติใดโดยครูจะคอยเสนอแนวทางหรือปัญหาใหม่ให้ผู้เรียนแก้โดยใช้ประสบการณ์ที่เคยมีมาก่อนในการคิดการได้คิดซึมซับทีละน้อยจะทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งเป็นการยืดและขยายความรู้ที่มีอยู่ให้กว้างขวางขึ้น

1.5 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Progress) การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เพิ่มเป็นระยะๆ ระหว่างกระบวนการเรียนการสอน จากการสรุปร่วมกันกับครูโดยจะเด็กเรียนรู้จากสิ่งที่ง่ายที่สุดไปถึงลำดับที่ยากที่สุด จากสัปดาห์แรกที่เด็กไม่สามารถแบ่งกลุ่มกันได้ มีคนถูกอยู่คนเดียว แต่เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมแบบจิตปัญญาเพื่อให้เด็กแก้ปัญหาเป็นเมื่อครูให้เด็กทำงานกลุ่มเด็กสามารถที่แบ่งกลุ่มได้เองโดยที่ครูไม่ต้องจัดกลุ่มให้ สัปดาห์แรก ไม่กล้าพูด ไม่กล้าคุย ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นแต่เมื่อเรียนไปได้ 3-4 สัปดาห์เด็กสามารถที่กล้าคุย กล้าแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออกนำเสนอผลงานทั้งในกลุ่มและหน้าชั้นเรียนมากขึ้นเรื่อยจนเมื่อเด็กจบไปแล้วเด็กกล้าที่จะบอกว่าตัวเองทำอะไรได้บ้างกับบุคคลคนอื่นโดยไม่กลัวคำตำหนิจากบุคคลอื่นจนได้รับการยอมรับจากเพื่อนครูในระดับชั้นที่สูงขึ้น และสังเกตจากการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญา

จะทำให้เด็กมีความสุข เมื่อได้รับความรู้ใหม่เกิดการคิดแก้ปัญหาจากกิจกรรมและสื่อที่ครูออกแบบมาประกอบทำให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจำเนื้อหาได้ดี มีความสนุกสนาน ไม่เครียด มีส่วนร่วมในการเรียนด้วยปฏิบัติการคิด ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองมีครูเป็นแหล่งความรู้ให้และผู้เรียนรู้ถึงความก้าวหน้าของตนเองจากกิจกรรมการเรียนการสอนเนื่องจากครูประเมินผลและป้อนข้อมูลย้อนกลับเมื่อผู้เรียนนำเสนอผลงานหรือแนวคิดอย่างสร้างสรรค์ ส่วนการจัดประสบการณ์ตามปกติเด็กก็สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากกิจกรรมการจัดประสบการณ์ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้มากขึ้นจากที่ไม่รู้ก็ได้รู้ จากการประเมินหลังการสอน ปรากฏว่าเด็กเรียนรู้สิ่งที่จัดประสบการณ์ได้มากขึ้นผ่านการเล่นและการจัดกิจกรรมที่หลากหลายแต่ในการจัดประสบการณ์ตามปกติไม่ได้สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาการคิดโดยเฉพาะแต่เป็นการจัดประสบการณ์เพื่อสนองหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546 ที่ใช้ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถจำแนกสิ่งของได้ตามสี รูปทรงขนาด ฝึกให้เด็กพยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะจากครู รู้จักตัดสินใจในเรื่องง่ายๆและเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้นได้จึงทำให้เด็กมีพัฒนาการในทุกด้านดีขึ้น

2. ในกิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยการวางแผนขั้นตอนการเรียนรู้และการดำเนินกิจกรรมเช่นเตรียมความพร้อมผู้เรียนนำกิจกรรมการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน เป็นแหล่งข้อความรู้ให้ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดค้น ให้คำปรึกษาชี้แนะขณะเรียนและส่งเสริมการสรุปข้อความรู้ที่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ครู เป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้โดยนิเทศการทำกิจกรรมกลุ่ม ให้คำชี้แนะ และข้อความรู้แก้ปัญหากลุ่มเมื่อไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้เป็นผู้นำการค้นพบการเรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมโดยเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ให้แก่ผู้เรียนทำกิจกรรม ประเมินผลและป้อนข้อมูลกลับโดยการประเมินของครูทำกิจกรรมไม่เคร่งครัดกับรูปแบบการจัดที่นั่งเรียนผู้เรียนสามารถนั่งได้ตามปกติ และที่นั่งสามารถเคลื่อนที่ได้คล่องตัวสำหรับการจัดกลุ่มหรือจัดกิจกรรมต่างๆ และในห้องเรียนมีสถานที่ที่สามารถนำผลงานของผู้เรียนมาเสนอได้เด็กมีความสนุก ตื่นใจกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมและมีความสุขกับการทำกิจกรรมโดยเฉพาะกิจกรรมกลุ่มและการนำผลงานของกลุ่มออกไปนำเสนอเพื่อให้เพื่อนเรียนรู้ด้วยความตั้งใจโดยไม่ต้องได้รับการร้องขอจากครูแต่จะเป็นข้อตกลงของกลุ่มและเมื่อเกิดปัญหาจากการตอบคำถามของเพื่อนในกลุ่มได้เพื่อนในกลุ่มก็จะช่วยกันคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะโดยการถามผู้อื่นหรือถามครู จึงทำให้ผู้เรียนรู้สึกตื่นเต้นและมีความสุขกับการทำกิจกรรมทุกครั้ง และการจัดประสบการณ์ตามปกติ มีการจัดกระบวนการจัดเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติสอดคล้องกับพัฒนาการและเต็มตามศักยภาพโดยเสริมสร้างพัฒนาการเด็กให้ครอบคลุมทุกด้านส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลแวดล้อมศักยภาพของตัวเด็กกระทำหรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผลครูกระตุ้นให้เด็กร่วมคิดแก้ปัญหาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนที่สร้างเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคลใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กเต็มศักยภาพ จนทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น เด็กสนุกผ่านการจัดกิจกรรมแต่เด็กหาคำตอบจากเรื่องที่สอนได้ค่อนข้างช้า ครูต้องกระตุ้นและมีคำถามถามเด็กหลายๆครั้งจึงจะได้คำตอบในเรื่องนั้นๆ การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดของเด็ก บรรยากาศที่อิสระไม่เคร่งเครียดช่วย

ให้เด็กรู้สึกสบายใจ ความรู้สึกที่ดีจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา นอกจากนี้จากการสังเกตเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มภายหลังการทดลองพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาและเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามปกติมีการคิดแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ดังนี้คือเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาสามารถคิดแก้ปัญหาของตนเอง ปัญหาของตนเองที่ต้องพึ่งผู้อื่นและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้ดีขึ้นกว่าการจัดประสบการณ์ตามปกติ

สรุปผลการวิจัย

1. การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบตามปกติสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาสูงกว่าการจัดประสบการณ์ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาควรให้เด็กได้ทำกิจกรรมให้ครบทั้ง 4 กิจกรรมได้แก่ การคิดและลงมือปฏิบัติ การแสดงออก การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้ด้วยการค้นพบและเห็นความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวสามารถช่วยให้เด็กคิดแก้ปัญหาได้และยังสามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านอื่นๆดีขึ้นด้วย เช่น การทำงานกลุ่ม การกล้าแสดงออก การช่วยเหลือแบ่งปัน ความรับผิดชอบ มีการพัฒนาการทางความคิดภาษาการสื่อสารที่สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ และการแก้ปัญหาเฉพาะได้

2. การจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญา เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ร่วมมือเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นในการจัดกลุ่มครูต้องคอยกระตุ้นให้เด็กได้รู้จักคิด ช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ซึ่งบางครั้งจะมีเด็กบางคนที่ไม่ค่อยร่วมมือกับเพื่อน ชอบเล่น จึงเป็นหน้าที่ครูที่ต้องคอยกระตุ้นและชี้แนะอยู่ตลอดเวลา

3. ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดแผนการเรียนรู้ทั้งแผนการเรียนรวมและแผนการเรียนรายย่อยให้ตลอดปีการศึกษา เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียนตามลำดับความยากง่ายและมีความต่อเนื่องในการเรียนรู้หากต้องจัดการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญากับการจัดประสบการณ์รูปแบบอื่น ๆ เช่น การจัดประสบการณ์แบบโครงการ โครงงาน การจัดประสบการณ์ด้วยวิธีระดมพลังสมอง วิธีการใช้คำถาม วิธีจัดประสบการณ์ศิลปะประดิษฐ์แบบกลุ่ม

2. ควรศึกษาพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ด้านสังคม ทักษะการคิดเช่น ความคิดสร้างสรรค์ คิดเชิงเหตุผล ทักษะการทำงานกลุ่ม การกล้าแสดงออก โดยการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาเป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). **การสอนแบบจิตปัญญา แนวการใช้ในการสร้างแผนการสอนระดับอนุบาลศึกษา** กรุงเทพฯ เอดิสัน เพรสโปรดักส์

_____. (2546). **คู่มือการสอนอนุบาลศึกษาแบบจิตปัญญา : การวางแผนการสอนและออกแบบการบ้าน** กรุงเทพฯ: แม็ค.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ . (2551). **สอน "ทักษะแก้ปัญหา"ให้เด็กไทย**. นักวิชาการอาวุโสศูนย์ศึกษาธุรกิจและรัฐบาล มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

ขวัญตา แต่พงษ์โสรัถ(2538). **การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ในกิจกรรมการเล่นน้ำ เล่นทรายแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์** . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

จำแรง นกเอี้ยง(2549). **ผลการจัดประสบการณ์แบบจิตปัญญาที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย** . ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยรชภัฏนครสวรรค์

ฉันทนา ภาคบงกช(2528). **เขียนให้เด็กคิด: โมเดลกับการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคม** กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มลิวัลย์ สมศักดิ์. (2550). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาวิทยาการวิจัย** นครศรีธรรมราช คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

มาลี กาละศรี . (2548). **การศึกษาผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้ศิลปสร้างสรรค์แบบครูมีปฏิสัมพันธ์และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยรชภัฏนครสวรรค์

เยาวนารถ เลาหบรรจง(2545). **ผลการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญาที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย** . ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อรชา วราวิทย์ (2526). **การตัดสินใจแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย** กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Burner, L.E. jr. , Burce R. Ekstrand and Roger L. Dominowski **The Psychology of Thinking.** New Jersey : Prentice – Hall, 1971.